

af reglerne om livstestamenter, jf. lægeloovens § 6 a og de tilhørende administrative forskrifter.

Kapitel 3

Privatlivet og adgang til oplysninger

Art. 10, stk. 1, fastslår, at enhver har ret til respekt for sit privatliv i relation til oplysninger om hans eller hendes helbredstilstand. Respekten for privatlivet gælder dog ikke ubetinget, idet der med hjemmel i art. 26, stk. 1, kan gøres undtagelser ud fra en række hensyn, som må anses for påkrævet i et demokratisk samfund, bl.a. hensynet til beskyttelse af offentlig sundhed, forebyggelse af forbrydelser og beskyttelse af andres rettigheder og frihed. Det vil således f.eks. være berettiget at anvende genetiske analyser (DNA-tests) til identifikation af personer i forbindelse med efterforskning af kriminalitet. Anvendelse af retsgenetiske undersøgelser i faderskabssager er heller ikke udelukket. Det forudsættes, at art. 26, stk. 1, giver hjemmel for en arbejdsgiver til at kræve oplysninger om aktuelle sygdomme i henhold til de særlige regler herom i lov om brug af helbredsoplysninger m.v. på arbejdsmarkedet (lov nr. 292 af 24. april 1996).

I dansk ret genfindes princippet om respekt for privatlivet i de gældende regler om sundhedspersoners og andres tavshedspligt. Reglerne findes bl.a. i lægelooven, straffeloven og forvaltningsloven. Princippet fremgår ligeledes af art. 8 i Den Europæiske Menneskerettighedskonvention.

Art. 10, stk. 2, fastlægger den enkelte persons ret til at få kendskab til helbredsoplysninger, der er indsamlet om den pågældende selv. Denne ret er af grundlæggende betydning i sig selv, men er også en betingelse for effektiv udøvelse af andre rettigheder, f.eks. retten til samtykke, jf. art. 5. Der gælder dog visse undtagelser. Af bestemmelsen i *art. 10, stk. 3*, fremgår således, at der i særligt tilfælde kan indføres lov-mæssige begrænsninger i udøvelsen af rettigheder, der er angivet i stk. 2, hvis dette er i patientens interesse. Herudover kan der gøres undtagelse fra retten til indsigt i medfør af art. 26, stk. 1.

Der er tale om en ret til at få oplysninger, der er indsamlet i sundhedssektoren, hvorimod forsikrings-selskaber og pensionskasser ikke er omfattet. Bestemmelsen indebærer således ingen ændring i den danske retsstilling vedrørende adgang til oplysninger hos forsikrings-selskaber og pensionskasser. I dansk ret findes reglerne om adgang til oplysninger i sundhedssektoren især i lov om aktindsigt i helbredsoplysninger (lov nr. 504 af 30. juni 1993).

Som anført ovenfor i afsnit 2 om Danmarks ratifikation kan det efter Justitsministeriets opfattelse give anledning til tvivl, om konventionens art. 10 og 26 gi-

ver mulighed for fuldstændigt at opretholde den gældende ordning efter den danske registerlovgivning, hvorefter helbredsoplysninger kan undtages fra den registreredes ret til registerindsigt. Tilsvarende gælder ifølge Justitsministeriet med hensyn til bestemmelsen i offentlighedslovens § 10, nr. 5, hvorefter materiale, der tilvejebringes som grundlag for udarbejdelse af offentlig statistik eller videnskabelige undersøgelser, ikke er undergivet aktindsigt. Justitsministeriet anbefaler derfor, at der ved dansk ratifikation af konventionens tages forbehold for så vidt angår registreredes indsichtsret efter artikel 10.

Art. 10, stk. 2, indeholder endvidere en bestemmelse om, at enkeltpersoners ønske om ikke at blive informeret om helbredsforhold skal respekteres. Baggrunden for denne ret til »ikke at vide« er, at patienter kan have deres egne grunde til ikke at ønske at få noget at vide om visse aspekter af deres helbred. Undtagelser kan gøres i medfør af stk. 3 og art. 26, stk. 1.

Kapitel 4

Den menneskelige arvemasse

I henhold til *art. 11* er enhver form for forskelsbehandling mod en person med begrundelse i dennes genetiske arv forbudt. Formålet er at forhindre, at resultater af gentests bliver et middel til uberettiget forskelsbehandling. Der er tale om et overordnet princip, der skal ses i sammenhæng med principperne i Menneskerettighedskonventions forbud mod diskrimination på grund af køn, race, farve, sprog m.v.

Princippet i art. 11 er gennemført i to nyere danske love, nemlig lov nr. 292 af 24. april 1996 om brug af helbredsoplysninger m.v. på arbejdsmarkedet og lov nr. 413 af 10. juni 1997 om ændring af lov om forsikringsaftaler og lov om tilsyn med firmapensionskasser (Forbud mod anvendelse af visse helbredsoplysninger ved tegning m.v. af forsikringer og pensioner). For vidt så angår arbejdsmarkedet forudsættes art. 11 ikke at have til hensigt at gribe ind i arbejdsgiverens ret til at ansætte den mest kvalificerede ansøger til et job. Det vil derfor ikke være i strid med bestemmelsen, hvis en arbejdsgiver afviser at ansætte en person på baggrund af en gentest, der viser at personen lider af en aktuell sygdom, der kan have betydning for jobbets udførelse.

Art. 12 opstiller grænser for brugen af prædiktive genetiske tests, idet sådanne tests alene må udføres af helbredsmæssige grunde eller i forbindelse med sundhedsmæssig forskning og under forudsætning af passende genetisk rådgivning.

Den hastige udvikling inden for genetisk forskning, der har fundet sted de sidste 10 år, har gjort det